तत्र पुण्येषु तीर्थेषु सा शुताङ्गी दिवानिशं । व्यचरत् काशिकन्या सा यथाकामविचारिणी ।
नन्दाश्रमे महाराज तथोलूकाश्रमे शुभे । च्यवनस्याश्रमे चैव ब्रह्मणः स्थान एव च ।
प्रयागे देवयजने देवारण्येषु चैव ह । भोगवत्यां महाराज कौशिकस्याश्रमे तथा ।
माण्डव्यस्याश्रमे राजन् दिलीपस्याश्रमे तथा । रामह्रदे च कौरव्य पैलगर्गस्य चाश्रमे । ७२४
एतेषु तीर्थेषु तदा काशिकन्या विशाम्पते । आप्लावयत गात्राणि व्रतमास्थाय दुष्करं ।
तामब्रवीच्च कौरव्य मम माता जले स्थिता । किमर्थं क्लिश्यसे भद्रे तथ्यमेव वदस्व मे ।
सैनामथाब्रवीद्राजन् कृत्वाऽञ्जलिमनिन्दिता । भीष्मेण समरे रामो निर्ज्जितश्चारुलोचने ।
कोऽन्यस्तमुत्सहेज्जेतुमुद्यतेषुं महीपतिः । साऽहं भीष्मविनाशाय तपस्तप्ये सुदारुणं ।
विचरामि महीं देवि यथा हन्यामहं नृपं । एतत् व्रतफलं देवि परमस्मिन् यथा हि मे । ७२५०
ततोऽब्रवीत् सागरगा जिह्मश्चरसि भाविनि । नैषकामोऽनवद्याङ्गि शक्यः प्राप्तुं त्वयाऽबले ।
यदि भीष्मविनाशाय काश्ये चरसि वै व्रतं । व्रतस्या च शरीरं त्वं यदि नाम वियोक्ष्यसि ।
नदी भविष्यसि शुभे कुटिला वार्षिकोदका । दुस्तीर्था न तु विज्ञेया वार्षिकी नाष्टमासिकी ।
भीमग्राहवती घोरा सर्व्वभूतभयङ्करी । एवमुक्ता ततो राजन् काशिकन्यां न्यवर्त्तत ।
माता मम महाभागा स्मयमानेव भाविनी । कदाचिदष्टमेमासि कदाचिद्दशमे तथा । ७२५५
न प्राश्नीतोदकमपि पुनः सा वरवर्णिनी । सा वत्सभूमिं कौरव्य तीर्थसोभात्ततस्ततः ।
पतिता परिधावन्ती पुनः काशिपतेः सुता । सा नदी वत्सभूम्यान्तु प्रथिता चेति भारत ।
वार्षिकी ग्राहबहुला दुस्तीर्णा कुटिला तथा । सा कन्या तपसा तेन देहार्द्धेन व्यजायत ।
नदी च राजन् वत्सेषु कन्या चैवाभवत्तदा ।
इति श्रीमहाभारते उद्योगपर्व्वणि अम्बोपाख्यानपर्व्वणि अम्बातपस्यायां सप्ताशीत्यधिक शततमोऽध्यायः ॥ १८७ ॥
॥ भीष्म उवाच ॥ ततस्ते तापसाः सर्व्वे तपसे धृतनिश्चयाः । दृष्ट्वा न्यवर्त्तयंस्तात किं कार्य्यमिति चाब्रुवन् । ७२६०
तानुवाच ततः कन्या तपोवृद्धानृषींस्तथा । निराकृताऽस्मि भीष्मेण भ्रंशिता पतिधर्म्मतः ।
वधार्थं तस्य दीक्षा मे न लोकार्थं तपोधनाः । निहत्य भीष्मं गच्छेयं शान्तिमित्येव निश्चयः ।
यत्कृते दुःखसंतिमिमां प्राप्ताऽस्मि शाश्वतीं । पतिलोकाद्विहीना च नैव स्त्री न पुमानिह ।
नाहत्वा युधि गाङ्गेयं निवर्त्तिष्ये तपोधनाः । एष मे हृदि सङ्कल्पो यदिदं कथितं मया ।
स्त्रीभावे परिनिर्व्विण्णा पुंस्त्वार्थे कृतनिश्चया । भीष्मे प्रतिचिकीर्षामि नास्मि वार्य्येति वै पुनः । ७२७५
तां देवो दर्शयामास शूलपाणिरुमापतिः । मध्ये तेषां महर्षीणां स्वेन रूपेण तापसीं ।
क्रन्द्यमाना वरेणाथ सा वव्रे मत्पराजयं । हनिष्यसीति तां देवः प्रत्युवाच मनस्विनीं ।
ततः सा पुनरेवाथ कन्या रुद्रमुवाच ह । उपपद्येत् कथं देव स्त्रिया युधि जयो मम ।
स्त्रीभावेन च मे गाढं मनः शान्तमुमापते । प्रतिश्रुतश्च भूतेश त्वया भीष्मपराजयः ।
यथा स सत्यो भवति तथाकुरु वृषध्वज । यथा हन्यां समागम्य भीष्मं शान्तनवं युधि । ७२८०